

Nr 292

Av herr Nihlfors m. fl., angående de sociala förmånerna för utlänningar.

(Lika lydande med motion nr 221 i Första kammaren)

I mycket stor utsträckning grundas inom svensk socialförsäkring rätten att erhålla förmåner på skyldigheten att vara mantalsskriven. Lagen om allmän försäkring, kap. 1, 3 § lyder: Försäkrade enligt denna lag äro svenska medborgare, så ock de som utan att vara svenska medborgare äro mantalsskrivna i riket.

När man ser till bestämmelserna evad de avser sjukförsäkringen, finner man, att om den försäkrade ej är mantalsskriven i riket skall han vara inskriven hos den kassa, inom vars verksamhetsområde han är bosatt vid årets ingång, eller, om han bosätter sig i riket senare under året, hos den kassa, inom vars verksamhetsområde bosättningen äger rum (4 §).

Men undantag från kravet på mantalsskrivning finns för medborgare i vissa länder, med vilka Sverige träffat överenskommelser härom. Medborgare i de nordiska länderna, Storbritannien och Nordirland, Italien, Nederländerna samt åtskilliga utomeuropeiska länder blir sjukförsäkrade så snart de bosatt sig i Sverige. Vissa andra länders medborgare, bl. a. Tysklands, får däremot vänta sex månader, innan de kan få bli sjukförsäkrade. I det senare fallet kan det bli ekonomiskt betungande för den som drabbas av sjukdom innan karenstiden på 6 månader gått ut eller kanske under denna tid råkar ut för olycksfall i arbete, som under en tid på 90 dagar hänförs till sjukförsäkringens ersättningsregler (samordningstiden).

Försäkringen för tilläggspension grundas på inkomst av förvärvsarbete, och för varje år, varunder någon varit försäkrad enligt ovannämnda 3 § i 1 kapitlet lagen om allmän försäkring, skall för honom beräknas pensionsgrundande inkomst. Om sålunda en person inte kommit att mantalsskrivas under ett år, då han haft förvärvsinkomst i landet, noteras ingen pensionsgrundande inkomst för honom, och detta kan i vissa fall betyda lägre antal pensionspoäng och därmed lägre tilläggspension i sinom tid.

Mantalsskrivningskravet berör även rätten till barnbidrag. Om barn, som inte är svenska medborgare men bor och är kyrkobokförda här, inte fostras av någon som är bosatt och mantalsskriven i landet eller om barnet eller en av dess föräldrar inte vistats här minst sex månader utgår inte något barnbidrag.

Den utländska arbetskraft, som inflyttar till vårt land och får arbetstillstånd och som är så nödvändig för vårt arbetsliv, bör inte genom till synes konstlade föreskrifter hållas utanför vår socialförsäkringslagstiftning under en längre tid. Det verkar också stötande att utlänningar behandlas olika beroende på från vilket land de kommer. Det torde därför vara nödvändigt att nuvarande bestämmelser om mantalsskrivning, som främst är en spärr, och eventuellt andra föreskrifter av negativ effekt i detta hänseende snabbt ses över, varigenom åtskilligt krångel skulle kunna försvinna och mycken onödig irritation likaså.

Under hänvisning till vad som ovan anförts hemställas,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla att förslag skyndsammast framläggs för riksdagen innebärande ett slopande av mantalsskrivningskrav eller andra spärrar för utlänningars snara inordnande i vårt socialförsäkringssystem och sociallagstiftning i övrigt.

Stockholm den 25 januari 1966

Folke Nihlfors

Eric Nelander

Gideon From

Olle Westberg

Ingemar Mundebo